

Στήνουν φτιτί, βαίνουν φτιτί με φόβο με τρομάρα
(φτιτί=αφτιτί) Αἴγιν.

“Οντας σὲ συλλογίζεται κι ὄντας σὲ βάν’ ὁ νοῦς της,
στευλώνονται τὰ μάτια της, δὲν εἶν’ ὅς τὰ λογικά της
”Ηπ.

“Αχ, ὁδὲν ἦβανα βουλή ἐσένα ν’ ἀγαπήσω,
ἦπρεπε ν’ ἄνω μὴ φωθιά κι ἀπάνω νὰ καθίσω
Κρήτ. Διὰ φράσεις συνήθεις μετὰ τοῦ βάνω, ὅσον βάνω
μαζί, βάνω ὅς τὸ στόμα, βάνω τὸ χέρι ὅς τὸ βαγγέλιο-ὅς τὴν καρ-
διά, βάνω στεφάνι-ὑπογραφή-βούλλα-μαχαίρι-ψαλίδι-τραπέ-
ζι-φασί-χέρι-θεμέλιο-ἀφτι-ροῦχο-πόδι-σημάδι κττ. βάνω
κάτω τ’ ἀφτιά-τὴν οὐρά-τ’ ἄρματα, βάνω ὅς τὰ σίδερα
-ὅς τὴ φυλακή-μέσα-ὅς τὰ στενά κττ. ἰδ. εἰς τὸ βάζω (II) 2,
ἐνθα τοῦτο δύναται ν’ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ βάνω.
Συνών. ἀφίνω 2. β) Ἐμβάλλω σύννηθ. : Βάνω ὅς τὸ
φασί ἀλάτι-βούτυρο-νερό κττ. σύννηθ. || Φρ. Σὲ ξένο κρασί
νερό μὴ βάνης (μὴν ἀναμειγνύσαι εἰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις)
”Ηπ. γ) Κερνώ σύννηθ. : Τοῦ βανα ἓνα κατοσταράκι κ’ ἦρ-
θε ὅς τὸ κέφι. δ) Διοχετεύω, παροχετεύω σύννηθ. : Βάνω
τὸ νερό. ε) Φορῶ Κεφαλλ. Πελοπν. (Δημητσάν.) : Φρ.
Τί βαίνεις, τί φορεῖς, αὔριο φαίνεται (ταχέως θὰ διασαφηνι-
σθοῦν τὰ ἀσαφῆ) Δημητσάν. ς) Ἐγκαθιστῶ σύννηθ. :
Μᾶς βάνουν ὅς τὸ δρόμο μας ἡλεκτρικά. ζ) Εἰσάγω σύννηθ. :
Βάνω τὸ χέρι ὅς τὸν κόρφο-ὅς τὴν τρῦπα κττ. Βάνω ὅς τὸν
φουῖρο τὰ σῦκα νὰ φουρνιστοῦν. || Φρ. Τὸν βάνω ὅς τὸ σπίτι
μου (τὸν δέχομαι) σύννηθ. Βάνω πωμιά (βάλλω ἄρτους εἰς
τὸν κλίβανον) Κύθν. Σκῦρ. || Αἴνιγμ.

Τὸ βάνω μαραμμένο | καὶ τὸ βγάνω κορδωμένο
(τὸ ψωμί) Πελοπν. (Παππούλ.) η) Χωρῶ σύννηθ. : Τὸ
πιθάρι βάνει τόσες ὁκάδες πολλαχ. Τὸ κρεββάτι βάνει καὶ
τοσοὶ ὄγῳ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Φρ. Νὰ σοῦ δείξω γὼ πόσ’ ἀπί-
δια βάνει ὁ σάκκος ! (ἀπειλὴ πρὸς πονηρὸν) σύννηθ. Δὲ μὲ
βάνει τὸ σπίτι Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Νά ’ταν ὁ οὐρανὸς χαρτί κ’ ἡ θάλασσα μελάνι
νὰ σοῦ γράφα πεισματικά καὶ πάλι δὲ δὲ βάνει
Κρήτ.

Τὰ σπύθια δὲ τζοὶ βάνανε, ὅς τὰ δώματα ἐβγῆκα
αὐτόθ. Συνών. παίρω. θ) Εἰσάγω, τοποθετῶ πρὸς
ἐργασίαν σύννηθ. : Βάνει τὸ γιό του ὅς ἓνα ἐμπορικό. 6)
Κλίνω σύννηθ. : Φρ. Βάνω κάτω τὸ κεφάλι (αἰσθάνομαι ἐν-
ροπὴν ἢ ὑποκύπτω). 7) Φυτεύω σύννηθ. : Βάνω κουκ-
κιά-κρεμμύδια-πατάτες-σκόρδα-φασόλια κττ. σύννηθ. Βάνω
ξεμασκαλούδια (κλαδιά ἐλαίας) Πελοπν. (Παππούλ.) Βάνω
ἀμπέλι Πελοπν. (Βούρβουρ. Μεσσ.) Βάνω φύτεμα Πελοπν.
(Μεσσ.) β) Σπείρω Κύθν. Πελοπν. (Βέρβ. Βούρβουρ.) :
Τὸ χωράφι τὸ βάνω κριθάρι. 8) Προτρέπω ἢ ἀναγκάζω
τινὰ σύννηθ. : Τὸν βάνουν νὰ δουλεύῃ ὅλη μέρα καὶ δὲν τοῦ
δίνουν τίποτα σύννηθ. || Φρ. Τὸν βάνει (ἐνν. ὁ διάβολος, ἐπὶ
πονηρᾶς ἐνεργείας) ”Ηπ. β) Ὅριζω ἢ μισθώνω τινὰ
πρὸς ἐργασίαν σύννηθ. : Φρ. Ὅποιος ἔχει ἀμπέλια ἃς βάνη
ἀργάτες (ὅστις ἔχει ἀνάγκη ἃς φροντίζῃ) πολλαχ. || Ἄσμ.

Βαίνουν τελάλη ὅς τὸ χωριό, ὅς ὅλα τὰ βιλαέτια
Πελοπν. (Λιγούρ.)

Βάνου τὰ δέντρα μαρτυριὰ κι τὰ βουνὰ κριτᾶδης
Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Βάνει καὶ σκίζει τὰ βουνά, τὰ δέντρα ξερριζώνει
(ἐνν. ἐργάτην) αὐτόθ. γ) Ὅριζω, καθορίζω σύννηθ. :
Μᾶς ἔβανε ὁ δάσκαλος πολὺ μάθημα καὶ δὲ μπόρεσα νὰ τὸ
μάθω. δ) Διορίζω εἰς ὑπηρεσίαν σύννηθ. : Βάνω δάσκαλο
σύννηθ. || Παροιμ.

”Η χώρα βάνει τὸν παπᾶ κ’ ἡ χώρα τὸνε βγάνει
(ἢ κοινότης ἐν τῷ συνόλῳ της ἀποφασίζει τὰ καθέκαστα)
”Ηπ. 9) Κάμνω Κρήτ. : Ἄσμ.

Τὴ δλάκα βάνω πεθερά, τὴ μαύρη γῆ γυναῖκα,
τὰ χοχλακάκια τοῦ γιалоῦ θαν’ ἔχω γιὰ γυναῖκα.

10) Ἐγχειρῶ τι σύννηθ. : Βάνω πλύσι-μπουγάδα. β)
”Ενεργ. καὶ μέσ. ἀρχίζω Κέρκ. Πελοπν. (Συκεῖ Κορινθ.
Τρίκκ.) κ.ἀ.—ΔΣολωμ. 45 : Βάνω θέρο Συκεῖ Τρίκκ. Τόμου
ἀποθερίσουμε, βανόμαστε καὶ δένουμε χερόβολα Κέρκ. Βάνε-
ται, τὲς τραγουδάει ΔΣολωμ. ἐνθ’ ἄν. 11) Ἐγκαταριθμῶ,
συμπεριλαμβάνω σύννηθ. : Φρ. Μὴ τὸν βάνης αὐτόν (εἶναι
ἀνώτερος ἢ κατώτερος συγκρίσεως). Μὴ βάνεσαι μὲ τοὺς
ἄλλους (εἶσαι κατώτερος τῶν ἄλλων) σύννηθ. Δὲ δὲ βάνω
μὲ τίποτα (εἶναι ὑπέρτερον ὅλων) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Πα-
ροιμ. Βάνει κ’ ἡ κοσκινὸς τὸν ἄντρα της μὲ τοὺς πρματευ-
τᾶδες (ἐπὶ τοῦ μωρῶς ἐξαίροντος τὴν ταπεινὴν κοινωνι-
κὴν του θέσιν) σύννηθ. Βάνομε καὶ τὴ φακὴ μαγείρεμα (συνών.
τῇ προηγουμένῃ) ”Ηπ. 12) Προσθέτω σύννηθ. : Ἐβανε
ὅς τὸ λογαριασμὸ δέκα δραχμὲς παραπάνω σύννηθ. || Φρ. Βάνω
ἀπάνω (πλειοδοτῶ) πολλαχ. Ἡ φουρτούνα βάν’ ἀπάν’ (αὐξά-
νει) Θράκ. (Αἰν.) 13) Δίδω ὄνομα, ὀνοματοθετῶ σύννηθ. :
Πῶς τὸ ἔβαναν τὸ παιδί ;—Τὸ ἔβαναν Γιάννη. 14) Διατιμῶ
σύννηθ. : Τὰ βάνουν ἀκριβὰ τὰ μῆλα-τὰ σταφύλια κττ. Τὴν
βάνανε πολὺ ἀκριβῇ τὴ ζάχαρι. 15) Ἐκφωνῶ σύννηθ. :
Βάνω λόγο. || Φρ. Βάνω εὐλογητὸ (περὶ τῆς σημ. ἰδ. βάζω
II 9). Ἐβανε τὰ γέλια (ἐγέλασεν ἡχηρῶς) σύννηθ. Λόγο βάν-
εις ; (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ λόγος δι’ αὐτὸ) Κύθν.
16) Σκέπτομαι, διαλογίζομαι Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Δὲ
βάνου θάνατον. 17) Ἀπροσ. ἐπιτρέπεται Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) : Τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τοῦ Βαϊφόρου βάνει ψάρι,
κορᾶς ὁμῶς δὲ βάνει. Τοῦ Σταυροῦ εἶναι καὶ δὲ βάνει λάδι.

Β) Μέσ. 1) Ἐντείνω τὰς δυνάμεις μου διὰ νὰ κα-
τορθώσω τι, ἐπιδίδομαι ὅλος εἰς τι Πελοπν. (Καλάβρυτ.
Σουδεν.) κ.ἀ.—ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 145 : Βάνομαι ὅς τὴ
δουλειὰ Σουδεν. Μὴν πάρα βάνεσαι, γιατί θ’ ἀρρωστήσης
Καλάβρυτ. Βάνεσαι καὶ μὲ σκάζεις, ὅλο μὲ τὰ παρανόμια,
μωρέ, ὅλο μὲ τὰ πειράγματα ΚΘεοτόκ. ἐνθ’ ἄν. 2) Ἐπι-
χειρῶ Κεφαλλ. : Βάνομαι νὰ κυβερνοῦνε.

Πβ. βάζω, βάλλω.

βάξα ἢ, ”Ηπ. Μεγίστ.—Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ ρ. βάζω (I).

1) Γυνὴ φλύαρος Μεγίστ. Πβ. φωνακλᾶς. β)
Γυνὴ κακολόγος Μεγίστ. 2) Τὸ πτηνὸν τετράς ἢ βονασ-
σία (tetras bonassia) τοῦ γένους τῶν τετραωνιδῶν (te-
traonidae) οὕτως ὀνομασθὲν ἐκ τῆς φωνῆς του ”Ηπ.
Συνών. ἀγριοκοσσάρα, ἀγριοκόττα, ἀγριοῖρι-
θα 1, ἀτταγηνάρι, λιβαρδοπέρδικα, πέρδικα,
φραγκολίνα. [*]

βαξαλάεμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαξαλαεύω.

Ἡ στίλβωσις τῶν ὑποδημάτων. Συνών. βάζωμαν,
γυάλισμα, λουστράρισμα.

βαξαλαεύω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαξάλα < βάζη.

Στιλβώνω, ἐπὶ ὑποδημάτων. Συνών. βαξάρω, βα-
ξίζω, βαξώνω, γυαλίζω, λουστράρω.

βαξάρω Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάζη.

Βαξαλαεύω, ὁ ἰδ.

βάξη ἢ, Θήρ. Κύμ. Πόντ.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλ. wax.

Ἡ μελανὴ βαφή τῶν ὑποδημάτων.

